

Príkladové štúdie k učiteľskej etike. SET

1. Problém podvádžania na teste: študent výkonovo slabší, hrozba prepadnutia, či vylúčenia zo školy, nádejný športovec, chorá matka, bez otca
2. Problém šikany v triede
3. Problém kamarátstva/náklonnosti/sympatie so žiakom/žiačkou
4. Riešiť – riešiť opakovaný problém disciplíny žiaka s nepríjemnými rodičmi či vedením školy
5. Problém kvanta príprav pre ideálnu individuálnu prácu žiakov na hodinách

Ako sa má správne rozhodnúť učiteľ?

Ktorá etická koncepcia je vhodná na riešenie?

- **Utilitarizmus a konzekvencionalizmus** (zvažujeme užitočnosť a dôsledky - pre spoločné i individuálne blaho) – myslíme na dôsledky pre žiaka i spoločnosť, ale tiež na dôsledky pre nás samých
- **Etika cnosti** (smerujeme k ideálom spravodlivosti, čestnosti, profesionalizmu – my sa takýmto stávame a k tomu vedieme i žiakov – trénujeme ich, vysvetľujeme, vieme, že sú „na ceste“ – napr. Aristoteles) – myslíme hlavne na dobro žiaka, z dobre vykonanej práce pociťujeme blaženosť
- **Deontologická** (napr. Kantova etika) (cítíme vnútornú povinnosť konať – napr. podľa svedomia, približujeme sa k ideálu dobra, princípy, kategorickosť) – myslíme hlavne na princípy, ktorým sa musí podriaďiť žiak i my, aj keď to niekedy bolí...

Je vhodné vyberať si koncepciu podľa toho, čo sa aktuálne hodí?

6. Aký by mal byť učiteľ? Vyber myšlienku, s ktorou sa stotožňuješ, resp. nestotožňuješ.

1. Učiteľstvo nie je len profesiou ale spôsobom života. Vždy je na očiach – v škole, na ulici, pri oddychu, s priateľmi, v rodine. Musí dokázať ovládať svoje city a nálady. K dôležitým morálnym vlastnostiam patrí principiálnosť a pravdivosť. (J.S. Kotiger, V. J. Čamlar, 1984)
2. „Základnou tézou pre učiteľovo rozhodovanie má byť snaha o blaho a prospech samotného študenta.“ (Strike, Soltis, 2004)
3. Učitelia sa musia venovať svojmu povolaniu s plným nasadením – teda iba vtedy, keď nevykonávajú žiadne ďalšie zamestnanie či funkcie. (Brezinka, 1990)
4. Učiteľ musí brať do úvahy spôsob svojho obliekania a vyjadrovania, ísť príkladom v usilovnosti a pozornosti, používať správny tón a prejavovať rešpekt k osobám pri svojom jednaní s kolegami a žiakmi. Keď zlyhávame ako učitelia, zlyhávame aj ako ľudia. (stotožnenie verejného – profesného a súkromného) (Carr, 2000)
5. Väčšina učiteľov nie je morálne uvedomelá, o to dôležitejšiu úlohu má eticky uvedomelý učiteľ (moral agency). Zdržiava sa vyjadrovania pri kontroverzných otázkach (politické, ideologické, svetonázorové témy) – má zodpovednosť za všetkých, nie iba za tých, ktorí s ním súhlasia. Morálne vedomie sa pomocou takéhoto učiteľa má šíriť na pedagogickom fóre, kde učitelia diskutujú. (Campbell, 2003)